

Πλοηγός Πληροφοριακού Γραμματισμού: ένα Web εργαλείο που ηγείται της διαδρομής

Μαργαρίτα Χατζηλία, Βασιλική Μολέ, Κώστας Παρασκευόπουλος, Εμμανουήλ Γαρουφάλλου

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης, hatzilia@admin.teithe.gr, vasilikimole@gmail.com, reverend.x3@gmail.com, mgarou@libd.teithe.gr

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία αφορά στη νεοσύστατη πύλη Πληροφοριακού Γραμματισμού (ΠΓ) του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, την Καλλιστώ. Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη της πύλης έχει υιοθετήσει μία εναλλακτική παιδαγωγική προσέγγιση, βάσει διεθνών πρακτικών και προτύπων πληροφοριακού Γραμματισμού, με τη χρήση των ΤΠΕ, που αποδεικνύονται ιδιαίτερα ευεργετικές εντός και εκτός της αίθουσας, αφού ενισχύουν την ικανότητα των φοιτητών/χρηστών στο να προσλαμβάνουν, να επεξεργάζονται και να αξιολογούν την πληροφορία. Αυτή η νέα υπηρεσία της βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙΘ έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου «Ψηφιακές Υπηρεσίες Προστιθέμενης Αξίας της Βιβλιοθήκης προς την Ακαδημαϊκή Κοινότητα» της Πράξης «Υπηρεσίες Ψηφιακής Βιβλιοθήκης Ανοικτής Πρόσβασης του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης» που χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση.⁵⁰ Η προτεινόμενη πράξη έχει ως στόχο να αναβαθμίσει τις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙ και να δημιουργήσει μια σειρά από νέες, εναρμονισμένες με τις νέες τεχνολογίες, ανάλογα με τις ανάγκες για πληροφόρηση των χρηστών της κοινότητας του Ιδρύματος.

Η δομή του υπόλοιπου άρθρου έχει ως εξής: Αρχικά γίνεται μια σύντομη αναφορά στην ανάπτυξη του ΠΓ, αναπτύσσονται πρότυπα και σταθερές καθώς και η ανάπτυξη του ΠΓ με τη χρήση νέων τεχνολογιών σε περιβάλλον Web και Web 2.0 εφαρμογών. Ακολουθεί η παρουσίαση του Ωρίωνα, ενός online εργαλείου ΠΓ που ανέπτυξε η βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ. Στην συνέχεια παρουσιάζεται η νέα υπηρεσία Πληροφοριακού Γραμματισμού «Καλλιστώ» που έχει μια ολιστική προσέγγιση στον ΠΓ ως υπηρεσίας αιχμής προς την ακαδημαϊκή κοινότητα και ενσωματώνει παλιά και νέα εργαλεία ΠΓ της βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙΘ. Τέλος, παρουσιάζονται τα μελλοντικά σχέδια ανάπτυξης της υπηρεσίας.

Πληροφοριακός Γραμματισμός: η πορεία στο σήμερα

Ο ΠΓ του σήμερα απέχει πολύ από την πρώτη του εμφάνιση, αλλά το σημαντικό είναι ότι έχει αποτελέσει αντικείμενο εκτενών ερευνών, τροποποιήσεων και βελτιώσεων με απώτερο σκοπό και κίνητρο την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών. Από τη δεκαετία του 1920 έχουν καταγραφεί δείγματα ξεναγήσεων στις βιβλιοθήκες έτσι ώστε να κατατοπιστούν οι χρήστες στη συλλογή, ενώ το 1886 ο Dewey

⁵⁰ <http://www.digitalplan.gov.gr/>

σε σχετική εργασία καταδεικνύει τη σημασία του να επισκέπτονται οι φοιτητές τη βιβλιοθήκη συνοδευόμενοι από τους καθηγητές τους, καθώς επίσης και το πόσο χρησιμεύουν και στηρίζουν την ακαδημαϊκή έρευνα τα εγχειρίδια χρήσης της βιβλιοθήκης και του τρόπου έρευνας [1].

Με το πέρασμα των χρόνων και την εξέλιξη της τεχνολογίας αλλά κυρίως του ρόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην παιδαγωγική διαδικασία, ο ΠΓ αναβαθμίστηκε ως υπηρεσία και μετουσιώθηκε σε κάτι πιο σύνθετο. Ιδιαίτερης σημασίας για την πορεία του ΠΓ είναι η έμφαση που δόθηκε από τον Paul Zurkowski, ο οποίος αναφέρει πως ουσιαστικά πρόκειται για συνδυασμό δύο εννοιών, της πληροφορίας ως συνόλου δεδομένων και του γραμματισμού ως της ικανότητας του ατόμου για ανάγνωση, που σταδιακά μετατράπηκε σε ικανότητα να κατανοεί βαθύτερα νοήματα. Σε συνδυασμό, οι έννοιες αλληλοσυμπληρώνονται και αντιπροσωπεύουν την ουσιαστική ικανότητα του ατόμου στο να αντιληφθεί το σύνολο των πληροφοριών που το περιβάλλουν, δημιουργώντας ένα πλέγμα επεξεργασίας και αξιολόγησης [2].

Ο Πληροφοριακός Γραμματισμός διεθνώς: πρότυπα και σταθερές

Στο βιβλιοθηκονομικό τοπίο του σήμερα, δεν θα μπορούσαμε παρά να μιλάμε για την καθιέρωση του ΠΓ ως πρώτιστη χρηστοκεντρική υπηρεσία που έχει μετουσιώσει όλες τις διαδοχικές αλλαγές και τους εκάστοτε ορισμούς του παρελθόντος σε ένα σύγχρονο πρότυπο. Μέσω του ΠΓ οι χρήστες καθίστανται ικανοί στην ενεργή συμμετοχή στην πληροφοριακή έρευνα και το κυριότερο, στην αξιολόγηση και αποτελεσματική χρήση της πληροφορίας. Καθίσταται επομένως, επιτακτική η ανάγκη για τη δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου ανάπτυξης του ΠΓ σε διεθνές επίπεδο.

Η UNESCO διοργάνωσε το 2003 το "UNESCO meeting of experts on information literacy" που παγίωσε κάποιες από τις βασικές «σταθερές» στον ορισμό του ΠΓ. Σημαντική είναι και η ενασχόληση της ALA με το αντικείμενο του ΠΓ, αφού μέσα από έρευνες σε χρήστες κατέληξε πως ο πληροφοριακά εγγράμματος χρήστης δεν είναι απλά εκείνος που έχει την ικανότητα να εντοπίζει πληροφορίες. Αντίθετα, απαιτείται ιδιαίτερο χειρισμό και ικανότητα από τον εκπαιδευτή-βιβλιοθηκονόμο στο να «χτίσει» το προφίλ του πραγματικά αυτόνομου και ικανού χρήστη, σε στενή συνεργασία πάντοτε με το διδακτικό προσωπικό. Όλες οι καλές πρακτικές και οι επιμέρους στόχοι που ορίζει η ALA για την ανάπτυξη προγραμμάτων ΠΓ συνοψίζονται στον αντίστοιχο οδηγό που έχει εκδώσει.⁵¹

Αντίστοιχη είναι και η ενασχόληση του SCONUL (The Society of College, National and University Libraries) [<http://www.sconul.ac.uk/>] που είναι ευρέως γνωστό για τα επίπεδα ικανότητας του χρήστη στον εντοπισμό και τη διαχείριση της πληροφορίας, τα επονομαζόμενα "seven pillars".⁵²

Βασικούς πυλώνες προτυποποίησης προγραμμάτων ΠΓ αποτελούν το πρότυπο που έχει αναπτυχθεί σε Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία,⁵³ καθώς και το αντίστοιχο αγγλικό (College and Research Libraries – A.C.R.L.).⁵⁴

Καθώς ο ρόλος των βιβλιοθηκών μετεξελίσσεται και ενσωματώνει την αναγκαιότητα για ουσιαστική παιδαγωγική προσέγγιση στην εξυπηρέτηση των χρηστών και την κάλυψη των αναγκών τους, έχει αρχίσει να καθιερώνεται το μοντέλο του "learning library", του χώρου δηλαδή όπου προωθείται η συνεργατική μάθηση, η ανταλλαγή

⁵¹ <http://www.ala.org/acrl/standards/objectivesinformation>

⁵² <http://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/coremodel.pdf>

⁵³ <http://www.library.unisa.edu.au/learn/infolit/Infolit-2nd-edition.pdf>

⁵⁴ <http://www.ala.org/acrl/>

εμπειριών από τον εντοπισμό και την αξιοποίηση πληροφοριών, η ενεργή ενασχόληση και εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία που όλα τελικά επιτρέπουν στους χρήστες μεγαλύτερη ευελιξία και ανεξαρτησία, ενώ συγχρόνως αναβαθμίζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα [3].

Web2.0 και Πληροφοριακός Γραμματισμός

Οι βιβλιοθήκες συμπορεύονται με τις ταχύτερες τεχνολογικές εξελίξεις, έχοντας ενσωματώσεις ποικίλες τεχνολογικές εφαρμογές και υπηρεσίες, δημιουργώντας έτσι ένα σύγχρονο περιβάλλον μάθησης που ολοένα και βελτιώνεται, αποκτώντας μία δυναμική παρουσία στον ακαδημαϊκό χώρο και κερδίζοντας την εμπιστοσύνη των χρηστών. Όπως δείχνουν οι έρευνες, η τεχνολογία έχει επηρεάσει κατά πολύ τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών και κατ' επέκταση τον τρόπο που αναζητούν πληροφορίες. Επομένως, οι βιβλιοθήκες έρχονται αντιμέτωπες με την πρόκληση του επαναπροσδιορισμού των υπηρεσιών τους, μέσα από ένα τεχνολογικό φίλτρο. Το Διαδίκτυο και ευρύτερα οι διάφορες τεχνολογικές εφαρμογές θεωρούνται σε πολλές περιπτώσεις βασικά και σημαντικά εργαλεία στην παιδαγωγική διαδικασία, καθώς διευρύνουν και μεγιστοποιούν τις επιλογές, τις δυνατότητες της διάδοσης πληροφοριών. Η διδασκαλία μέσω Η/Υ αποτελεί διαδοσμένη πια μέθοδος σε παγκόσμιο επίπεδο, καθιερωμένη στα μεγαλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς προσφέρει πληθώρα πλεονεκτημάτων, ενισχύοντας έτσι τη μαθησιακή ικανότητα των εκπαιδευόμενων. Το πλέον αναγνωρίσιμο και βασικό χαρακτηριστικό της μάθησης μέσω τεχνολογικών εφαρμογών είναι η δυνατότητα τροποποίησης, βελτίωσης και επαναχρησιμοποίησης, γρήγορα, άμεσα και αποτελεσματικά [4]. Ουσιαστικά, βασίζεται στις παιδαγωγικές θεωρίες του εποικοδομητισμού όπως έχουν αναπτυχθεί από τον Vygotsky, προωθώντας τη συνεργασία και την επικοινωνία [5].

Βάσει ερευνών, η χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών αποτελούν την ιδανική λύση για την περίπτωση του ΠΓ, καθώς δημιουργεί ένα διαδραστικό περιβάλλον μεταξύ εκπαιδευόμενων-εκπαιδευτών βιβλιοθηκονόμων, απορρίπτοντας την μέχρι πρότινος στατική γνώση. Ωστόσο, εντοπίζονται και κάποια μειονεκτήματα, αναφορικά με την «απομόνωση» που δημιουργεί η ενασχόληση με ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον, που όμως μπορεί να περιοριστεί με τους κατάλληλους χειρισμούς [6]. Καθώς με τη χρήση της τεχνολογίας καταρρίπτονται τα φυσικά όρια της βιβλιοθήκης και συνεπακόλουθα η μαθησιακή διαδικασία επεκτείνεται και αφορά σε μεγαλύτερο ποσοστό κοινού [7], ολοένα και αυξάνονται τα παραδείγματα βιβλιοθηκών που έχουν σχεδιάσει και υλοποιήσει ηλεκτρονικά προγράμματα ΠΓ. Μεταξύ άλλων, αναφέρονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

1. The Manchester Metropolitan University⁵⁵
2. St. John's University⁵⁶
3. San Jose State University⁵⁷
4. National University of Ireland Galway⁵⁸
5. The University of Alberta: Department of Psychology Information⁵⁹
6. The Hong-Kong Polytechnic University⁶⁰
7. College of Wooster, Muhlenburg College, SUNY Geneseo, Vassar College⁶¹

⁵⁵ <http://www.library.mmu.ac.uk/bigblue/toolkit/index.php>

⁵⁶ http://www.stjohns.edu/academics/libraries/research/il_tutorial.stj

⁵⁷ <http://library.sjsu.edu/online-tutorials/online-tutorials>

⁵⁸ <http://vmserver83.nuigalway.ie/LARK/LARK/index.html>

⁵⁹ <http://www.psych.ualberta.ca/~ITL/InfoLit%20v.2.0/>

⁶⁰ <http://www.lib.polyu.edu.hk/InformationLiteracy/workshops.html>

8. Ohio State University⁶²
9. Queensland University of Technology⁶³
10. The University of Sydney⁶⁴

Ο Πληροφοριακός Γραμματισμός στο ΑΤΕΙΘ: η περίπτωση του ΩΡΙΩΝ

Η Βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ έχοντας εναρμονιστεί με το νέο ρόλο που καλούνται να αναλάβουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην εκπαιδευτική διαδικασία, έχει αναπτύξει τον Ωρίωνα,⁶⁵ που αποτελεί ένα online πρόγραμμα ΠΓ για την ακαδημαϊκή κοινότητα, ενώ παράλληλα διεξάγει και μαθήματα ΠΓ στους φοιτητές όλων των Σχολών.

Ο Ωρίων σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και συγκεκριμένα στη δράση ΕΠΕΑΕΚ II «Ενίσχυση και εμπλουτισμός των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών», «Η Βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης: Ένα μοντέλο που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των χρηστών της για πληροφόρηση» με σκοπό να υποστηρίξει τον κάθε ενδιαφερόμενο (φοιτητή, μέλος ΕΠ, εξωτερικό χρήστη) στον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τη σωστή χρήση της επιθυμητής πληροφορίας. Λειτουργεί ως παρεχόμενη υπηρεσία της Βιβλιοθήκης από το 2008, εξυπηρετώντας τις πληροφοριακές ανάγκες της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΑΤΕΙΘ. Η διάρθρωση του υλικού ακολουθεί διεθνή πρότυπα υπηρεσιών ΠΓ που έχουν δοκιμαστεί και λειτουργούν επιτυχώς. Αποτελείται από έξι επιμέρους ενότητες με εκπαιδευτικό υλικό οι οποίες λειτουργούν ανεξάρτητα και αυτόνομα, αλλά όλες μαζί συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα πάνω στη χρήση της πληροφορίας. Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του, κρίθηκε απαραίτητη η αναπροσαρμογή και αναθεώρησή του. Βάσει αυτής της συλλογιστικής, η ομάδα εργασίας προχώρησε σε αξιολόγηση της υπάρχουσας μορφής του Ωρίωνα για να εντοπιστούν λάθη, παραλείψεις και αδυναμίες αλλά και τα ισχυρά σημεία, με τελικό σκοπό την ανάδειξη της υπηρεσίας. Παράλληλα, υλοποιήθηκε έρευνα μικρής κλίμακας στα επιτόπια μαθήματα ΠΓ σε 100 φοιτητές τριών τμημάτων του ΑΤΕΙΘ [8] προκειμένου να εξεταστεί το κατά πόσο οι φοιτητές διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες που θα τους επιτρέπουν να διεξάγουν επιτυχημένη πληροφοριακή έρευνα και ως εκ τούτου να μπορούν να είναι αυτόνομοι απέναντι στην κάλυψη των πληροφοριακών τους αναγκών. Τα αποτελέσματα της παραπάνω έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές δεν ανταποκρίνονται επαρκώς στις σύγχρονες απαιτήσεις άντλησης γνώσης μέσα στην υπερπληθώρα των πληροφοριών που τους περιβάλλουν, καθώς δεν έχουν μάθει να «πλοηγούνται» σε ετερόκλητες πηγές και να συλλέγουν τις απαραίτητες πληροφορίες. Επιπρόσθετα, αναφορικά με τον Ωρίωνα, κάποια σημεία αποδείχθηκαν «τραχιά» και «δύσβατα», δυσχεραίνοντας έτσι την αποτελεσματική χρήση του.

Καλλιστώ: μια υπηρεσία αιχμής Πληροφοριακού Γραμματισμού

Η δημιουργία της Καλλιστούς έγκειται στην οπτική της ενδυνάμωσης της ανεξαρτησίας του χρήστη, προκειμένου να ενσωματωθεί εύκολα σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο και πολύπλοκο περιβάλλον πληροφόρησης. Τελικός σκοπός και φιλοδοξία είναι ν' ανταποκριθεί στις ανάγκες και απαιτήσεις της ευρύτερης ακαδημαϊκής κοινότητας,

⁶¹ <http://railhighered.org/>

⁶² <http://library.osu.edu/toolkit/home>

⁶³ <http://www.studywell.library.qut.edu.au/>

⁶⁴ <http://www.library.usyd.edu.au/skills/>

⁶⁵ <http://orion.lib.teithe.gr/>

λαμβάνοντας υπόψη πως ο ΠΓ έχει αποκτήσει μια πιο παιδαγωγική προσέγγιση, επιτρέποντας στους χρήστες μεγαλύτερη ευελιξία και ανεξαρτησία.

Εικόνα 1. Αρχική σελίδα Καλλιστώ

Σχεδιασμός

Στο τεχνολογικά πλούσιο περιβάλλον του σήμερα, είναι σημαντικό για τους χρήστες να έχουν τις δεξιότητες και τα προσόντα για την επιλογή, την ανάκτηση, την ανάλυση, την αξιολόγηση, τη σύνθεση, τη δημιουργία και το διαμοιρασμό των πληροφοριών. Υπό αυτό το πρίσμα, η Καλλιστώ ακολουθώντας διεθνή πρότυπα διδασκαλίας της ΠΠ, αναπτύχθηκε σε επιμέρους τομείς με εκπαιδευτικό υλικό, που λειτουργούν μεμονωμένα και αυτόνομα, αλλά όλοι μαζί αποτελούν μια πλήρη εκπαιδευτική πύλη για τη χρήση των πληροφοριών [9]. Η διάταξη ακολουθεί μία επαγωγική λογική, χωρίς συνηθισμένη δομή και μορφοποίηση, αλλά με ένα αρκετά σύγχρονο και διαδραστικό περιβάλλον. Η βασική ιδέα της υπηρεσίας είναι η «κατασκευή της γνώσης», επιτρέποντας έτσι μεγαλύτερη ευελιξία και ανταπόκριση από τους χρήστες, προκειμένου να επιτευχθεί μια μαθητοκεντρική εκπαιδευτική διαδικασία. Ουσιαστικά αποτελεί ένα «χώρο συνάντησης» που συγκεντρώνει τις απαραίτητες οδηγίες για την αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών, σε ένα φιλικό προς το χρήστη περιβάλλον. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, αντίθετα με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, ο κονστрукτιβισμός (ή εποικοδομητισμός) μετατρέπει τους χρήστες από παθητικούς δέκτες πληροφοριών και γνώσεων, σε ενεργά μέλη μίας κοινότητας που σταδιακά οικοδομεί την γνώση που χρειάζεται, μέσα από προσωπικές εμπειρίες, καθώς και επιμέρους ανάγκες και απαιτήσεις με σκοπό να την εφαρμόσουν στο ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται [10]. Μα αυτή την οπτική, η Καλλιστώ απαρτίζεται από κομμάτια παζλ, που επιτρέπουν την κατευθυνόμενη ή ελεύθερη πλοήγηση στο εκπαιδευτικό υλικό, ανάλογα την περίπτωση.

Τομείς ανάπτυξης της Καλλιστούς

Ωρίων για προχωρημένους

Βασικό εργαλείο της νέας υπηρεσίας αποτελεί ο Ωρίων, στη νέα αναθεωρημένη μορφή του, έτσι ώστε να καλύπτει τις σύγχρονες επιταγές της διδασκαλίας και έρευνας. Οι προτεινόμενες αλλαγές και βελτιώσεις που προαναφέρθηκαν καλύπτουν όλες τις παραμέτρους του εργαλείου, τόσο από πλευράς περιεχομένου, όσο και από πλευράς διάρθρωσης του υλικού και εμφάνισης του περιβάλλοντος εργασίας. Στο πλαίσιο της αναβάθμισης και βελτίωσης, χρησιμοποιήθηκαν και πληροφορίες που σχετίζονται με τα μαθήματα ΠΓ που διεξάγονται, δεδομένου ότι παραπέμπουν και αναφέρονται στον Ωρίωνα. Άλλωστε, δεδομένου ότι ο ΠΓ αποτελεί ένα σύμπλεγμα πηγών, εργαλείων, υπηρεσιών και μέσου επικοινωνίας, τα επιτόπια μαθήματα αποτελούν τη βασική πηγή προώθησής του στην ακαδημαϊκή κοινότητα του ΑΤΕΙΘ. Επιπρόσθετα, ο Ωρίωνας δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από τη νέα πύλη, καθώς χρησιμοποιείται ευρέως και από άλλες ακαδημαϊκές (πχ. Βιβλιοθήκη Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου⁶⁶ - αλλά και δημόσιες βιβλιοθήκες (πχ. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας⁶⁷).

Ωρίων σε 10'

Εκτός από τον Ωρίωνα που περιέχει εκτενές εκπαιδευτικό υλικό και πληροφορία, δημιουργήθηκε μία πιο σύντομη μορφή του, για όσους χρήστες επιθυμούν απλά να φρεσκάρουν τις γνώσεις τους ή δεν έχουν πολύ διαθέσιμο χρόνο να μελετήσουν όλο το υλικό και θέλουν να σταθούν στα βασικά σημεία. Η εκδοχή αυτή του εργαλείου, επικεντρώνεται στην ίδια δομή, αλλά με απλοποιημένο και συνοπτικό περιεχόμενο, με σκοπό να προσφέρει ολοκληρωμένη πληροφόρηση στο συντομότερο δυνατό χρόνο. Και αυτό το εργαλείο πρόκειται να περάσει από την απαραίτητη αξιολόγηση πριν την τελική διάθεσή του στους χρήστες.

Κάντε τη βιβλιογραφία σας

Η βιβλιογραφία στο τέλος κάθε εργασίας, καθώς και οι βιβλιογραφικές παραπομπές ενδιάμεσα στο κείμενο κατά τη συγγραφή, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι κάθε επιστημονικής εργασίας. Διασφαλίζουν ότι ο συγγραφέας έχει συμβουλευτεί έγκυρες πηγές, αποδίδουν την απαραίτητη αναγνώριση της πνευματικής ιδιοκτησίας των πηγών και αποτελούν πηγές ενημέρωσης και περαιτέρω χρήσης των πηγών από τον αναγνώστη. Εδώ, ο χρήστης μπορεί να μελετήσει το εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών, χωρίς να χρειάζεται να ανατρέχει και πάλι στον Ωρίωνα. Σταδιακά έχουν προστεθεί στη συγκεκριμένη ενότητα επιπλέον βιβλιογραφικά πρότυπα, όπως το IEEE, το AMA και το CSE.

WEB 2.0 Οδηγοί

Στην εποχή της τεχνολογίας και της ολοένα αυξανόμενης χρήσης ηλεκτρονικών πηγών, κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία οδηγών για δύο από τα πλέον χρήσιμα και χρηστικά εργαλεία αναζήτησης, το Google Books⁶⁸ και το Google Scholar,⁶⁹ που θα ενισχύσουν τις γνώσεις του χρήστη και την ικανότητά του στον εντοπισμό πληροφοριών [11]. Οι οδηγοί περιλαμβάνουν βήμα προς βήμα περιγραφή των βασικών επιλογών αναζήτησης

⁶⁶ <http://www.library.hua.gr/index.php/2012-01-20-07-40-30/2012-01-20-09-03-44>

⁶⁷ <http://www.libver.gr>

⁶⁸ <http://books.google.com>

⁶⁹ <http://scholar.google.gr>

πληροφοριών καθώς και τη χρήση και διαχείριση των ανακτημένων αποτελεσμάτων. Στα μελλοντικά σχέδια της ομάδας εργασίας είναι η δημιουργία αντίστοιχων αρχείων βίντεο, προκειμένου να είναι πιο διαδραστικός ο τρόπος παρουσίασης των οδηγιών και πιο μεγάλη η απήχηση από τους χρήστες.

Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

Η μάθηση είναι μία σύνθετη διαδικασία και υπόκειται ως επί το πλείστον σε υποκειμενικές ανάγκες και απαιτήσεις. Όσες περισσότερες έγκυρες πηγές έχει στη διάθεσή του ο δυνητικός χρήστης, τόσες περισσότερες θα είναι και οι πληροφορίες που θα αντλήσει και θα έχει στη διάθεσή του, προκειμένου να συνθέσει τη γνώση που χρειάζεται. Για το σκοπό αυτό, η ομάδα εργασίας συγκέντρωσε ένα πλήθος πηγών επιστημονικού και γενικού ενδιαφέροντος, τις οποίες μπορεί εύκολα να επισκεφθεί ο χρήστης της Καλλιστούς, επιπλέον από τις πηγές της Βιβλιοθήκης. Μεταξύ των πηγών μπορεί να εντοπίσει ηλεκτρονικά δωρεάν μαθήματα, πληροφοριακά έργα, ενημερωτικές πηγές κ.α. Οι πηγές ανανεώνονται συνεχώς με την προσθήκη και άλλων ανά κατηγορία, αλλά και με τη δημιουργία νέων κατηγοριών.

Θέλετε να έρθουμε σ' εσάς;

Όπως αναφέρθηκε, το προσωπικό της Βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙΘ οργανώνει, σχεδιάζει και υλοποιεί επιτόπια μαθήματα ΠΓ για τους φοιτητές του ΑΤΕΙΘ. Μέχρι στιγμής η συνεννόηση με τα μέλη ΔΕΠ προκειμένου να βρεθεί ο κατάλληλος χώρος και χρόνος για τη διεξαγωγή των μαθημάτων γίνεται τηλεφωνικώς. Με τη νέα αυτή εφαρμογή, τα μέλη ΔΕΠ που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ΠΓ, δεν έχουν παρά να επιλέξουν μία από τις διαθέσιμες ημερομηνίες, από το ηλεκτρονικό ημερολόγιο. Έτσι, η οργάνωση γίνεται ευκολότερα και καλύπτονται όλες οι διαθέσιμες ημερομηνίες. Σύντομα θα προστεθεί και ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των μαθημάτων, το οποίο οι φοιτητές θα συμπληρώνουν μέσω της Καλλιστούς μετά το τέλος του μαθήματος.

Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙΘ

Από τη σύνθεση της πύλης ΠΓ δεν θα μπορούσε να απουσιάζει η κεντρική Βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ.⁷⁰ Άλλωστε, όλες οι υπηρεσίες και τα εργαλεία αλληλοσχετίζονται. Επομένως, ο χρήστης μπορεί να εντοπίσει το σχετικό σύνδεσμο και να μεταβεί αμέσως στο δικτυακό τόπο της Βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙΘ, προκειμένου να αντλήσει τις πληροφορίες που επιθυμεί.

Μελλοντική ανάπτυξη των υπηρεσιών ΠΓ στη Βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ

Η Καλλιστώ βρίσκεται σε στάδιο συνεχούς διαμόρφωσης και εμπλουτισμού με εκπαιδευτικό υλικό, προκειμένου να ανταποκριθεί επάξια στον παιδαγωγικό ρόλο της Βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙΘ και στο σύγχρονο ανταγωνιστικό μαθησιακό περιβάλλον. Πριν τη διάθεση της πύλης στο κοινό προς χρήση, θα πραγματοποιηθεί πιλοτική λειτουργία, καθώς επίσης θα συνταχθεί σχετικός οδηγός χρήσης και θα πραγματοποιηθεί σχετική εκπαίδευση της ακαδημαϊκής κοινότητας. Η ανατροφοδότηση είναι πολύ σημαντική για την ομάδα εργασίας, καθώς θα βοηθήσει στην καταγραφή και επίλυση δυσλειτουργιών και θα εξασφαλίσει τη διαλειτουργικότητά της.

---

⁷⁰ <http://www.lib.teithe.gr/>

Στα μελλοντικά σχέδια ανάπτυξης της υπηρεσίας, πέραν των όσων έχουν αναφερθεί σε κάθε ενότητα ξεχωριστά, η βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ συνεργάζεται και αναπτύσσει σχέσεις με άλλες ακαδημαϊκές και δημόσιες βιβλιοθήκες με σκοπό την ανταλλαγή ιδεών, τεχνογνωσίας και την υποστήριξη που μπορεί να προσφέρει τόσο η υπηρεσία μας όσο και το εξειδικευμένο προσωπικό της βιβλιοθήκης σε άλλους φορείς. Επιπρόσθετα είναι επιβεβλημένη η συνεργασία με τοπικούς φορείς και φορείς εκπαίδευσης για την υποστήριξή τους σε θέματα πληροφοριακού γραμματισμού.

Τέλος, θα γίνει εμπλουτισμός της υπηρεσίας με καινοτόμες εφαρμογές που θα ακολουθούν τα διεθνή πρότυπα και θα «αγγίζουν» το δυναμικό κοινό των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, δίνοντας έμφαση στον ψηφιακό και πολυμεσικό πληροφοριακό γραμματισμό με τη χρήση Web 2.0 εφαρμογών, τα κοινωνικά δίκτυα και την "state-of-the-art" τεχνολογία.

Βιβλιογραφία

- Lee R.E. (1966). Continuing education for adults through the American public library, 1833-1964. Chicago, ALA.
- Bundy A. (2004). Australian and New Zealand information literacy framework. Principles, standards and practice, 2.
- Simons, K., Young, J., Gibson, C. (2000). The learning library in context: community, integration and influence. *Research strategies*, 17, 123-132.
- Rosenberg, M. J. (2001). E-learning: strategies for delivering knowledge in the digital age. New York, NY: McGraw-Hill Companies, INC.
- Relan, A., Gillani, B.B. (1997b). Web-Based Information and the Traditional Classroom: Similarities and Differences. In Khan, B.H.,(Ed.), *Web-Based Instruction*, Educational Technology Publications, Englewood Cliffs, New Jersey.
- Sacchanand C., Чутима С. (2005). Web-based Instruction in Library and Information Science: An Experience of Thailand, *The Chesterton Review*, 501-5.
- Carpan, C. (2010). Introducing Information Literacy 2.0. *College & Undergraduate Libraries*, 17, (1), 106-113.
- Chatzilia, M., Garoufallou, M., Mole, V., Vafeiadis. A. (2013). Assessing Information Literacy skills among Undergraduates: the case of Food Technology and Nutrition School at the Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki. 5th International Conference on Qualitative and Quantitative Methods in Libraries 4 - 7 June, "La Sapienza" University, Rome Italy.
- Burkhardt, J.M. (2007). Assessing Library Skills: A First Step to Information Literacy. *Portal: Libraries and the Academy*. 7, (1), 25-49.
- Dahms M., Geonnotti K., Passalacqua D., Schilk J. N., Wetzal A., Zulkowsky M. (2007). The educational theory of Lev Vygotsky: An analysis.
- Hatman, K. Mullen, L. B. (2008). Google Scholar and Academic Libraries: an Update. *New Library World* 109, (5-6), 211-222.